

Renata Samek, *Znojmské historické vinobraní 1965–1973*, České Budějovice 2017, 43 s. včetně příloh.

Posudek oponenta bakalářské práce

Renata Samek ve své bakalářské práci sleduje okolnosti pořádání „historických průvodů“, které procházely Znojmem na přelomu 60. a 70. let 20. století. Téma je nesporně zajímavé a nabízí množství badatelských otázek a přístupů, z nichž však autorka reflektovala jen některé. Metodologicky se práce opírá o metodu oral history, jejíž podstatu Renata Samek vysvětlila v úvodu práce; je třeba pochválit důslednost, se kterou badatelka popsala své pracovní postupy. Práce s archivními prameny však podobnou soustavnost nevykazuje. Autorka využila především rodinný archiv pořadatele slavností Františka Koukala a městské kroniky, stranou pozornosti však ponechala úřední dokumenty MNV Znojmo, jež akci schvaloval a zaštiťoval, a patrně i dobové tiskoviny, jejichž využití avizuje v úvodu práce.

Poměrně úzká heuristická základna je patrně hlavním důvodem absence řady otázek, které čtenáře při čtení práce Renaty Samek napadnou. Kde se v socialistickém Znojme poloviny 60. let „vzal“ historický průvod k počtě feudála Jana Lucemburského? Autorka nápad na uspořádání kulturní akce připisuje entuziasmu a organizačnímu talentu pořadatele Františka Koukala, nijak však nevysvětluje jeho motivaci. Byl k pořádání akce vybídnut, nebo šlo o jeho vlastní iniciativu, pro kterou teprve žádal povolení? Jak se mu podařilo přesvědčit představitele MNV, aby akci zaštitili, a kde získal peníze na její prvotní zafinancování? Kde se inspiroval při vytváření scénářů?

Autorka poměrně podrobně popisuje scénář, průběh a okolnosti pořádání jednotlivých ročníků, včetně ekonomických a propagačních záležitostí, které ukazují, že akce znamenala citelný a oceňovaný přínos pro turistický ruch ve Znojme. Zdařile si všímá postupné nucené politizace historického vinobraní, která fakticky vyústila v jeho zánik po roce 1973, oficiálně odůvodněný nepřilíš věrohodnou záminkou nepořádku ve městě. V této souvislosti, podobně jako při popisu vzniku Znojmského historického vinobraní, vysvítá zásadní slabina práce Renaty Samek – naprostý nedostatek srovnání. Historické průvody navazující na různorodé kořeny se i v socialistickém Československu objevovaly celkem pravidelně a jsou poměrně dobře zdokumentované: v blízkosti českomoravské zemské hranice do současnosti přežil například Běh o barchan v Jemnici, Havířský průvod v Jihlavě nebo výrazně církevní Morový průvod v Brtnici. Všechny se svého času musely vyrovnat s historickou tradicí (případně nějakou vytvořit) a všechny čelily tlaku a modifikacím „shora“. Nic podobného však Renata Samek ve své práci nereflektuje.

Jako problematickou vidím i absenci etnografického hlediska a reflexe příslušné literatury, i když chápu, že autorce nešlo o pojednání problému právě z tohoto úhlu pohledu. Je však zřejmé, že při vytváření scénářů znojemských vinobraní musela hrát jistou roli moravská hodová tradice či tradiční oslavy dožínek a vinobraní, které jsou v literatuře dobře popsány (Frolec, Večerková). Je také možné předpokládat, že právě vědomé navázání na tyto prvky lidové kultury zapříčinilo rychlou oblibu znojemského vinobraní. Z práce však vůbec není zřejmé, zda nějaké podobné oslavy ve Znojmě probíhaly již dříve a jako měly podobu. Bylo skutečně znojemské vinobraní „uměle vyrobeno“ Františkem Koukalem? Mohlo mít případně jeho vytvoření nějakou souvislost se zánikem tradičních městských festivit ve Znojmě v důsledku odchodu německy mluvícího obyvatelstva a dalších sociálních a demografických změn, jako tomu bylo například v Jihlavě?

Ačkoli je téma práce Renaty Samek nesporně zajímavé, řadu okolností si musí čtenář domyslet, popřípadě dohledat: chybí například informace o tom, že znojemská vinobraní byla v 90. letech znovu obnovena, zjevně se těší oblibě a odvolávají se na „tradiční“ Koukalova průvodu. Text práce navíc místy zatěžuje nepříliš zdařilá stylistika. Vzhledem k poměrně povrchní heuristice a interpretaci historických pramenů, nedostatečné komparaci zjištěných poznatků a omezenému rozsahu kladených otázek hodnotím práci Renaty Samek stupněm **velmi dobře**.

V Pelhřimově 10. srpna 2017


PhDr. Markéta Skořepová, Ph.D.